

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วที่มีต่อภาษาไทยในย่านเยาวราช:

การศึกษาเชิงประวัติศาสตร์สังคม

THE INFLUENCE OF TEOCHEW CHINESE ON THAI LANGUAGE IN YAOWARAT:

A SOCIO-HISTORICAL STUDY

พระครูใบฎีกาประเทือง กนตจาโร

Phrakrubaidika Prathueang Kantajaro

วัดหันตรา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Wat Hantra, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

Corresponding Author E-mail: prathueangmismdet.24@gmail.com

Received January 5, 2022

Received January 22, 2022

Accepted February 20, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วที่มีต่อภาษาไทยในย่านเยาวราช โดยใช้กรอบแนวคิดทางประวัติศาสตร์สังคมและภาษาศาสตร์สังคม การวิจัยพบว่าภาษาจีนแต้จิ๋วได้แทรกซึมเข้าสู่ภาษาไทยผ่านการค้าขายและวิถีชีวิตประจำวันของชุมชนจีนในเยาวราช โดยเฉพาะในด้านคำศัพท์เกี่ยวกับอาหาร การค้า และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังพบการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านการใช้ภาษา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างชุมชนไทยและจีนในพื้นที่ การศึกษานี้ช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับพลวัตทางภาษาและวัฒนธรรมในสังคมไทย-จีน

คำสำคัญ: ภาษาจีนแต้จิ๋ว, ภาษาไทย, เยาวราช, ภาษาศาสตร์สังคม, การติดต่อระหว่างภาษา

Abstract

This study examines the influence of Teochew Chinese on the Thai language in Bangkok's Yaowarat district through a socio-historical and sociolinguistic framework. The research reveals that Teochew Chinese has permeated Thai language through trade and daily interactions within the Chinese community in Yaowarat, particularly in vocabulary related to food, commerce, and culture. Furthermore, the study identifies cultural integration reflected through language use, demonstrating the close relationship between Thai and Chinese communities in the area. This research contributes to understanding the linguistic and cultural dynamics in Thai Chinese society.

Keywords: Teochew Chinese, Thai language, Yaowarat, Sociolinguistics, Language contact

บทนำ

ย่านเยาวราชเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะศูนย์กลางชุมชนชาวจีน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวจีนแต้จิ๋วที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยต้นรัตนโกสินทร์ การศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วที่มีต่อภาษาไทยในย่านนี้จึงมีความสำคัญในการ

ทำความเข้าใจพลวัตทางภาษาและวัฒนธรรมที่เกิดจากการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างชุมชนไทยและจีน การอพยพของชาวจีนแต่จิวเข้ามาในประเทศไทยเริ่มต้นอย่างจริงจังในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ซึ่งเป็นช่วงที่การค้ากับจีนเฟื่องฟูมาก ชาวจีนแต่จิวได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพค้าขายในย่านเยาวราช จนกลายเป็นชุมชนจีนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย (สุภางค์ จันทวานิช, 2560)

ภาษาจีนแต่จิวเป็นภาษาจีนที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อภาษาไทย เนื่องจากชาวจีนแต่จิวเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดในบรรดาชาวจีนที่อพยพเข้ามาในไทย การติดต่อกับค้าขายและการอยู่ร่วมกันในสังคมทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในย่านเยาวราชซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีน (วรารัตนา นิตพัทธ์สุขกิจ, 2562)

ย่านเยาวราชเป็นศูนย์กลางชุมชนชาวจีนในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะชาวจีนแต่จิวที่อพยพมาตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการค้าขายและวัฒนธรรม โดยเฉพาะในรัชกาลที่ 3 เมื่อการค้ากับจีนรุ่งเรืองที่สุด การอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยและจีนทำให้ภาษาจีนแต่จิวมีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างมาก ผ่านการแลกเปลี่ยนทางภาษาและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในย่านเยาวราชซึ่งเป็นแหล่งรวมของชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ อิทธิพลของภาษาจีนแต่จิวต่อภาษาไทยในย่านเยาวราชเป็นผลลัพธ์ของการอยู่ร่วมกันของชุมชนไทย-จีนมายาวนาน คำศัพท์และโครงสร้างภาษาจีนแต่จิวได้หลอมรวมเข้ากับภาษาไทยจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการสื่อสาร แม้ว่าการใช้ภาษาจีนแต่จิวในเยาวราชจะลดลงในปัจจุบัน แต่ร่องรอยของอิทธิพลทางภาษายังคงสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมและประวัติศาสตร์ของชุมชนนี้

ประวัติความเป็นมาของชุมชนจีนแต่จิวในย่านเยาวราช

ย่านเยาวราชเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะศูนย์กลางชุมชนชาวจีนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนแต่จิวในย่านนี้เริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงส่งเสริมการค้าเรือสำเภากับจีน ทำให้มีชาวจีนแต่จิวอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานและประกอบอาชีพค้าขายในบริเวณนี้เป็นจำนวนมาก

การอพยพของชาวจีนแต่จิวเข้ามาในย่านเยาวราชมีปัจจัยสำคัญมาจากนโยบายการค้าเสรีในสมัยรัชกาลที่ 3 และสภาพเศรษฐกิจที่ซบเซาในมณฑลกว๋างตุ้งของจีนในช่วงปลายราชวงศ์ชิง ชาวจีนแต่จิวได้นำความรู้ความชำนาญด้านการค้าและหัตถกรรมติดตัวมาด้วย ทำให้ย่านเยาวราชกลายเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการค้าทองคำ ผ้าไหม เครื่องเทศ และอาหาร นอกจากนี้ยังมีการตั้งโรงงานผลิตสินค้าต่าง ๆ เช่น โรงสีข้าว โรงงานทำเส้นก๋วยเตี๋ยว และโรงงานผลิตน้ำมันพืช ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการประกอบการของชาวจีนแต่จิว

ชุมชนชาวจีนแต่จิวในย่านเยาวราชได้สร้างเครือข่ายทางสังคมและเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งผ่านระบบความสัมพันธ์แบบแซ่และสมาคมการค้าต่าง ๆ สมาคมแต่จิวแห่งประเทศไทยได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2452 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานและช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้ยังมีการก่อตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีน วัด และศาลเจ้า เพื่อสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมจีนให้แก่ลูกหลาน การรวมกลุ่มทางสังคมเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของชาวจีนแต่จิวในย่านเยาวราช

ชุมชนชาวจีนแต่จิวในย่านเยาวราชได้พัฒนาและเติบโตอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างมากในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา แต่ย่านเยาวราชยังคงรักษาความเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมจีนแต่จิวไว้ได้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะในด้านอาหารการกิน ประเพณี และการค้า ความสำเร็จในการธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความสามารถในการ

ปรับตัวและผสมผสานวัฒนธรรมจีนเข้ากับวัฒนธรรมไทยได้อย่างกลมกลืน ทำให้ย่านเยาวราชกลายเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความสำคัญทั้งในแง่ประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร

ย่านเยาวราชเป็นศูนย์กลางชุมชนชาวจีนที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะชาวจีนแต้จิ๋วที่อพยพมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 อันเป็นผลจากนโยบายการค้าเสรีและสภาพเศรษฐกิจในจีน ชุมชนแต้จิ๋วมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของเยาวราช โดยเฉพาะในด้านการค้า ทองคำ ผ้าไหม และอาหาร อีกทั้งยังสร้างเครือข่ายทางสังคมผ่านระบบแซ่ สมาคมการค้า และสถาบันการศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรม แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ย่านเยาวราชยังคงรักษาเอกลักษณ์จีนแต้จิ๋วได้อย่างเหนียวแน่น ทั้งในด้านประเพณี อาหาร และการค้า ทำให้เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีความสำคัญทั้งในเชิงประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วต่อคำศัพท์ภาษาไทยด้านการค้าและธุรกิจ

ภาษาจีนแต้จิ๋วได้มีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างลึกซึ้งในด้านการค้าและธุรกิจ โดยเฉพาะในย่านเยาวราชซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าของชุมชนจีน คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วจำนวนมากได้ถูกนำมาใช้ในภาษาไทย และกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาการค้าในชีวิตประจำวัน การศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ทางการค้าและการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างชุมชนไทยและจีน

คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการเงินได้แทรกซึมเข้าสู่ภาษาไทยผ่านการติดต่อกับชาวยุโรปใน ชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น คำว่า “เฮง” (หมายถึง โชคดี รุ่งเรือง) “อั่งเปา” (ซองใส่เงิน) “เซ็ค” (ตัวแลกเงิน) “กงสี” (บริษัท) “ตังค์” (เงิน) และ “ยี่” (พ่อค้าคนกลาง) คำเหล่านี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของคำศัพท์ภาษาไทยที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน โดยเฉพาะในบริบทของการค้าและธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับการค้าทองคำ เช่น “จี้” (ทองคำที่ทำเป็นจี้) “กำไล” (เครื่องประดับข้อมือ) และ “แหวน” ซึ่งล้วนมีรากศัพท์มาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วยังปรากฏในระบบการจัดการธุรกิจและการค้าแบบจีน โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการร้านค้าและการทำบัญชี คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการร้านค้า เช่น “เจ้าแกล่” (เจ้าของร้าน) “ลูกจ้าง” (คนงาน) “กงสี” (บริษัท) และ “ฮวงจู้” (ศาสตร์การจัดวางที่เชื่อว่าส่งผลต่อความเจริญรุ่งเรืองทางธุรกิจ) ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการค้าในสังคมไทย นอกจากนี้ ระบบการทำบัญชีแบบจีนยังได้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบบัญชีของร้านค้าในย่านเยาวราชและพื้นที่การค้าอื่น ๆ ในประเทศไทย

การแพร่กระจายของคำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วด้านการค้าและธุรกิจเข้าสู่ภาษาไทยเป็นผลมาจากความสำเร็จทางการค้าของชาวจีนแต้จิ๋วในสังคมไทย ความเชี่ยวชาญในการค้าและการจัดการธุรกิจของชาวจีนแต้จิ๋วได้ทำให้พวกเขากลายเป็นกลุ่มพ่อค้าที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจไทย อิทธิพลทางเศรษฐกิจนี้ได้ส่งผลให้ภาษาจีนแต้จิ๋วมีอิทธิพลต่อภาษาไทยในด้านการค้าและธุรกิจอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในด้านการค้าสำคัญอย่างเยาวราชที่มีการติดต่อกับชาวยุโรปและชาวจีนอย่างใกล้ชิด

ในปัจจุบัน แม้ว่าภาษาอังกฤษจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในวงการธุรกิจและการค้าระหว่างประเทศ แต่คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วที่เกี่ยวข้องกับการค้าและธุรกิจก็ยังคงได้รับการใช้อย่างแพร่หลายในภาษาไทย โดยเฉพาะในการค้าขายระดับท้องถิ่นและในชุมชนการค้าดั้งเดิม ความยั่งยืนของการใช้คำศัพท์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความแข็งแกร่งของอิทธิพลภาษาจีนแต้จิ๋วในสังคมไทย และความสำเร็จในการผสมผสานทางภาษาและวัฒนธรรมระหว่างชุมชนไทยและจีน

ภาษาจีนแต่จื๋อมีอิทธิพลต่อภาษาไทยอย่างลึกซึ้งในด้านการค้าและธุรกิจ โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีน คำศัพท์จีนแต่จื๋อจำนวนมาก เช่น “เฮง” (โชคดี) “อั่งเปา” (ซองใส่เงิน) “กงสี” (บริษัท) และ “ตังค์” (เงิน) ได้ถูกนำมาใช้ในภาษาไทยและกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาการค้า นอกจากนี้ ระบบการจัดการธุรกิจแบบจีน เช่น แนวคิด “เถ้าแก่” และ “ฮวงจู้” ยังมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมการค้าของไทย ความสำเร็จของพ่อค้าชาวจีนแต่จื๋อในการค้าและเศรษฐกิจไทยทำให้ภาษาของพวกเขาถูกลอมรวมเข้ากับภาษาไทย แม้ว่าในปัจจุบันภาษาอังกฤษจะเข้ามามีบทบาทในภาคธุรกิจ คำศัพท์ภาษาจีนแต่จื๋อก็ยังคงมีการใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในการค้าระดับท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่ยั่งยืนของภาษานี้ในสังคมไทย

อิทธิพลของภาษาจีนแต่จื๋อต่อคำศัพท์ภาษาไทยด้านอาหารและการประกอบอาหาร

อาหารเป็นหนึ่งในมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญที่ชาวจีนแต่จื๋อได้นำมาเผยแพร่ในสังคมไทย โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่ได้รับการขนานนามว่าเป็น “ถนนอาหารจีนที่ดีที่สุดในโลกนอกประเทศจีน” (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2563) อิทธิพลของภาษาจีนแต่จื๋อในด้านอาหารและการประกอบอาหารได้แทรกซึมเข้าสู่ภาษาไทยผ่านการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันและการค้าขายอาหาร จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอาหารไทยในปัจจุบัน

ภาษาจีนแต่จื๋อได้มีอิทธิพลต่อคำศัพท์ภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับอาหารจีนและวิธีการปรุงอาหารอย่างมาก ดังที่ศิริพร ดาบเพชร (2561) ได้ศึกษาไว้ว่า คำศัพท์เกี่ยวกับอาหารจีนที่ใช้ในภาษาไทยส่วนใหญ่มาจากภาษาจีนแต่จื๋อ เช่น “เกี้ยว” (เครื่องจิ้มประเภทหนึ่ง) “บ๊ะจ่าง” (ข้าวต้มมัดไส้หมู) “หมี่” (เส้นบะหมี่) “เต้าหู้” (อาหารที่ทำจากถั่วเหลือง) และ “เต้าเจี้ยว” (เครื่องปรุงรสที่หมักจากถั่วเหลือง) นอกจากนี้ยังมีคำที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปรุงอาหาร เช่น “ผัด” (การทอดอาหารโดยใช้น้ำมันน้อย) และ “ฉ่ำ” (การผัดด้วยไฟแรง) ซึ่งล้วนมีรากศัพท์มาจากภาษาจีนแต่จื๋อ

การแพร่กระจายของคำศัพท์ภาษาจีนแต่จื๋อด้านอาหารในสังคมไทยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาของร้านอาหารจีนในย่านเยาวราช สุวิดา ธรรมณวินทร์ (2562) ได้อธิบายว่า ร้านอาหารจีนในเยาวราชได้มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมอาหารจีนแต่จื๋อสู่สังคมไทย ผ่านการนำเสนออาหารจีนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น อาหารทะเล ต้มยำ และขนมหวานต่าง ๆ การแพร่หลายของร้านอาหารเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อวัฒนธรรมการกินของคนไทยเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับอาหารในชีวิตประจำวันด้วย

อิทธิพลของภาษาจีนแต่จื๋อในด้านอาหารยังสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน วรลักษณ์ บุนยสุรัตน์ (2564) พบว่า หลายครัวเรือนไทยได้นำวิธีการปรุงอาหารและเครื่องปรุงแบบจีนมาประยุกต์ใช้ในการทำอาหารไทย เช่น การใช้เต้าเจี้ยวในการปรุงอาหารไทย การผัดผัดแบบจีน และการใช้ซีอิ๊วในการปรุงรส การผสมผสานนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อรสชาติอาหารเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารในครัวเรือนไทยด้วย

ในปัจจุบัน แม้ว่าจะมีอิทธิพลของวัฒนธรรมอาหารจากชาติอื่น ๆ เข้ามาในสังคมไทย แต่อิทธิพลของภาษาจีนแต่จื๋อในด้านอาหารก็ยังคงเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ด้านอาหารจีนแต่จื๋อไว้อย่างเหนียวแน่น ทั้งนี้ ประภัสสร เสวิกุล (2563) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความยั่งยืนของภาษาจีนแต่จื๋อในด้านอาหารเป็นผลมาจากการที่อาหารจีนได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทย และการที่ย่านเยาวราชยังคงเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมอาหารจีนที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านอาหารปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในสังคมไทย โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่เป็นศูนย์กลางของอาหารจีนแต้จิ๋ว คำศัพท์จีนแต้จิ๋วจำนวนมาก เช่น “เกี้ยว” “บ๊ะจ่าง” “หมี่” “เต้าหู้” และ “เต้าเจี้ยว” ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทย รวมถึงคำที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปรุงอาหารอย่าง “ผัด” และ “ฉ่ำ” ซึ่งสะท้อนถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมผ่านการทำอาหาร ร้านอาหารจีนในเยาวราชมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่อาหารจีนสู่สังคมไทย ส่งผลให้วิธีการปรุงและรสชาติแบบจีนผสมผสานกับอาหารไทยอย่างลงตัว แม้ว่าในปัจจุบันจะมีวัฒนธรรมอาหารจากชาติอื่นเข้ามามีอิทธิพล แต่อาหารจีนแต้จิ๋วยังคงเป็นส่วนสำคัญของวิถีชีวิตไทย และย่านเยาวราชยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนในฐานะศูนย์กลางวัฒนธรรมอาหารจีนที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วต่อคำศัพท์ภาษาไทยด้านวัฒนธรรมและประเพณี

วัฒนธรรมและประเพณีเป็นอีกหนึ่งมิติสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในสังคมไทย โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนจีน การศึกษาของพรรณิ บัวเล็ก (2561) ชี้ให้เห็นว่า คำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีได้แทรกซึมเข้าสู่ภาษาไทยผ่านการปฏิบัติทางวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน และกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนในสังคมไทย

คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลและพิธีกรรมตามประเพณีจีนเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของอิทธิพลภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านวัฒนธรรม ตามที่นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2563) ได้รวบรวมไว้ คำว่า “ตรุษจีน” (เทศกาลปีใหม่มจีน) “สารทจีน” (เทศกาลไหว้พระจันทร์) “เซ็งเม้ง” (พิธีไหว้บรรพบุรุษ) และ “ไหว้เจ้า” (การบูชาเทพเจ้า) ล้วนมาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์และเครื่องใช้ในพิธีกรรม เช่น “ธูป” “เทียน” และ “กระดาษธูป” ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในภาษาไทย

ในด้านความเชื่อและศาสนา ภาษาจีนแต้จิ๋วได้มีอิทธิพลต่อการเรียกชื่อเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในความเชื่อของชาวจีน ดังที่ปิยะณัฐ สุคนธมาน (2562) ได้วิเคราะห์ไว้ว่า คำเรียกเทพเจ้าต่าง ๆ เช่น “เจ้าแม่กวนอิม” “เจ้าพ่อกวนอู” และ “เจ้าแม่ทับทิม” รวมถึงคำที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ เช่น “ฮวงจุ้ย” และ “ซินแส” ล้วนเป็นคำที่มาจากภาษาจีนแต้จิ๋ว และได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนาในสังคมไทย

การแพร่กระจายของคำศัพท์ภาษาจีนแต้จิ๋วด้านวัฒนธรรมและประเพณียังสัมพันธ์กับการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน อีรณันท์ ช่วงพิชิต (2564) ได้ศึกษาพบว่า หลายครอบครัวไทยได้รับเอาประเพณีและความเชื่อบางอย่างของจีนมาปฏิบัติ เช่น การไหว้เจ้าในเทศกาลกินเจ การไหว้พระจันทร์ และการจัดบ้านตามหลักฮวงจุ้ย การผสมผสานนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อการปฏิบัติทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการใช้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีในสังคมไทยด้วย

ในปัจจุบัน แม้ว่าสังคมไทยจะเปิดรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากหลายแหล่ง แต่อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านวัฒนธรรมและประเพณียังคงเห็นได้ชัดเจน โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนไว้ได้อย่างเข้มแข็ง สมฤทธิ์ ลือชัย (2564) ชี้ให้เห็นว่า การที่ภาษาจีนแต้จิ๋วยังคงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีในสังคมไทย สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน ซึ่งเป็นผลมาจากการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนมาเป็นเวลานาน

อิทธิพลของภาษาจีนแต้จิ๋วในด้านวัฒนธรรมและประเพณีสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีน โดยเฉพาะในย่านเยาวราชที่เป็นศูนย์กลางของชุมชนชาวจีน คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลและพิธีกรรม เช่น “ตรุษจีน” “สารทจีน” “เซ็งเม้ง” และ “ไหว้เจ้า” รวมถึงคำที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ

ทางศาสนาอย่าง “เจ้าแม่กวนอิม” “เจ้าพ่อกวนอู” และ “ฮวงจุ้ย” ล้วนมาจากภาษาจีนแต่จื๊วและกลายเป็นส่วนหนึ่งของภาษาไทย ความเชื่อและประเพณีจีน เช่น การไหว้เจ้า เทศกาลกินเจ และหลักฮวงจุ้ย ได้รับการยอมรับและปฏิบัติอย่างแพร่หลายในสังคมไทย ส่งผลให้ภาษาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเหล่านี้ถูกใช้ในชีวิตประจำวัน แม้ว่าไทยจะเปิดรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากหลายแหล่ง แต่อิทธิพลของภาษาจีนแต่จื๊วในด้านวัฒนธรรมและประเพณียังคงชัดเจน โดยเฉพาะในเยาวราชที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของชุมชนจีนไว้ได้อย่างแข็งแกร่ง สะท้อนถึงความสำเร็จของการอยู่ร่วมกันและการผสมผสานทางวัฒนธรรมระหว่างไทยและจีนมาอย่างยาวนาน

การเปลี่ยนแปลงและการธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราช

การธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราชเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงพลวัตของการใช้ภาษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ดังที่ สุรางค์ โค้วตระกูล (2563) ได้ศึกษาพบว่า การธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราชมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการสืบทอดธุรกิจของครอบครัว

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราช วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ (2562) ได้วิเคราะห์ว่า การศึกษาในระบบไทย การแพร่หลายของสื่อสารมวลชน และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคม ได้ทำให้การใช้ภาษาจีนแต่จื๊วในชีวิตประจำวันของคนรุ่นใหม่ลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม ภาษาจีนแต่จื๊วยังคงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารทางธุรกิจและวัฒนธรรมในชุมชน

ชุมชนชาวจีนในย่านเยาวราชได้พัฒนากลไกต่าง ๆ ในการธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊ว ธีรนนท์ ช่วงพิชิต (2564) ได้ศึกษาพบว่า สถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น โรงเรียนสอนภาษาจีน สมาคมแต่จื๊ว และองค์กรทางศาสนา มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดภาษาและวัฒนธรรมจีนแต่จื๊วให้แก่คนรุ่นใหม่ นอกจากนี้ การรักษาเครือข่ายทางธุรกิจและความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนยังช่วยสนับสนุนการใช้ภาษาจีนแต่จื๊วในชีวิตประจำวัน

อิทธิพลของโลกาภิวัตน์และการเติบโตของภาษาจีนกลางได้สร้างความท้าทายใหม่ต่อการธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราช ปิยะณัฐ สุคนธมาน (2562) ชี้ให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจีนและการขยายตัวของธุรกิจจีนสมัยใหม่ได้ทำให้ภาษาจีนกลางมีบทบาทมากขึ้นในย่านเยาวราช อย่างไรก็ตาม ภาษาจีนแต่จื๊วยังคงรักษาความสำคัญในฐานะภาษาที่ใช้ในครอบครัวและชุมชนดั้งเดิม

การธำรงรักษาภาษาจีนแต่จื๊วในชุมชนเยาวราชสะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของการใช้ภาษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและการสืบทอดธุรกิจครอบครัว แม้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ รวมถึงการศึกษาในระบบไทยและการแพร่หลายของสื่อมวลชน จะส่งผลให้การใช้ภาษาจีนแต่จื๊วในชีวิตประจำวันลดลง แต่ภาษานี้ยังคงมีบทบาทสำคัญในวงการธุรกิจและวัฒนธรรมในชุมชนเยาวราช กลไกสำคัญในการรักษาภาษานี้ ได้แก่ โรงเรียนสอนภาษาจีน สมาคมแต่จื๊ว และองค์กรทางศาสนา ซึ่งช่วยสืบทอดภาษาให้แก่คนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตาม อิทธิพลของโลกาภิวัตน์และการเติบโตของภาษาจีนกลางในภาคธุรกิจและการท่องเที่ยวทำให้การใช้ภาษาจีนแต่จื๊วเผชิญกับความท้าทาย แม้ว่าภาษาจีนกลางจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นในย่านเยาวราช แต่ภาษาจีนแต่จื๊วยังคงดำรงอยู่ในฐานะภาษาของครอบครัวและชุมชนดั้งเดิม แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการรักษามรดกทางภาษาภายใต้บริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

สรุป

การศึกษาอิทธิพลของภาษาจีนแต่จิวที่มีต่อภาษาไทยในย่านเยาวราชแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของชุมชนไทยและจีน การแทรกซึมของภาษาจีนแต่จิวเข้าสู่ภาษาไทยเป็นผลมาจากการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้าและการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร การค้า และวัฒนธรรม แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างภาษา วัฒนธรรม และสังคม การแทรกซึมของภาษาจีนแต่จิวเข้าสู่ภาษาไทยเป็นผลมาจากการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้าและการอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นเวลานาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร การค้า และวัฒนธรรม ความสำเร็จของชุมชนชาวจีนแต่จิวในการรักษาอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมในย่านเยาวราชเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจของการธำรงรักษาภาษาในสังคมพหุวัฒนธรรม แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างมากในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา แต่ภาษาจีนแต่จิวยังคงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารในชุมชน โดยเฉพาะในด้านการค้าและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเพิ่มขึ้นของอิทธิพลภาษาอื่น ๆ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ได้สร้างความท้าทายใหม่ต่อการธำรงรักษาภาษาจีนแต่จิวในชุมชนเยาวราช การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ความสำเร็จในการรักษาภาษาและวัฒนธรรมจีนแต่จิวในอนาคตจะขึ้นอยู่กับความสามารถของชุมชนในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ขณะเดียวกันก็รักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนไว้ การศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่า การธำรงรักษาภาษาจีนแต่จิวในย่านเยาวราชควรได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ ทั้งจากภาครัฐและชุมชน เพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญนี้ไว้ การศึกษาในอนาคตควรให้ความสนใจกับการเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษาจีนแต่จิวในกลุ่มคนรุ่นใหม่ และการปรับตัวของชุมชนต่อความท้าทายในยุคโลกาภิวัตน์

เอกสารอ้างอิง

- สุภางค์ จันทวานิช. (2560). ชาวจีนแต่จิวในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรารณา นิพัทธ์สุขกิจ. (2562). ประวัติศาสตร์สังคมของชุมชนชาวจีนในไทย. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2563). ชาวจีนแต่จิวในสังคมไทย: การปรับตัวและการธำรงอัตลักษณ์. มติชน.
- ปิยะณัฐ สุคนธมาน. (2562). การเปลี่ยนแปลงทางภาษาและวัฒนธรรมในชุมชนจีนเยาวราช. วารสารสังคมศาสตร์, 15(2), 45-67.
- พรณี บัวเล็ก. (2561). การศึกษาคำยืมภาษาจีนแต่จิวในภาษาไทย. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์, 36(2), 89-112.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. (2562). ภาษาศาสตร์สังคมในบริบทไทย-จีน. โอเดียนสโตร์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2563). การธำรงรักษาภาษาจีนในชุมชนเยาวราช. วารสารมานุษยวิทยา, 23(1), 78-96.
- ธีรนนท์ ช่วงพิชิต. (2564). พลวัตทางภาษาและวัฒนธรรมในชุมชนจีนกรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, 40(2), 123-145.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2563). เยาวราช: ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชนจีนในกรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ดาบเพชร. (2561). อิทธิพลภาษาจีนแต่จิวต่อภาษาไทย: กรณีศึกษาคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน. วารสารอักษรศาสตร์, 47(1), 167-189.
- สุวิดา ธรรมมณีนวศ์. (2562). วัฒนธรรมอาหารจีนในสังคมไทย: กรณีศึกษาย่านเยาวราช. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25(3), 234-256.

วรลัญจก์ บุญยสุรัตน์. (2564). การผสมผสานทางวัฒนธรรมอาหารไทย-จีนในกรุงเทพมหานคร. วารสาร
วัฒนธรรมศึกษา, 2(1), 45-68.